

INFORMÁTOR

SLOVENSKEJ ARCHEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV

I/1990/1-2

NITRA

ÚVODOM

V tomto roku začína Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV vydávať vlastné informačné médium - Informátora Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV. Tým sa napína jej poslanie, ktoré jej prislúcha v oblasti edičnej a publikáčnej činnosti. Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV síce bola a aj je zastúpená v redakcii periodika Zprávy Československej společnosti archeologickej pri ČSAV, participovala v redakcii Sborníka ČSSA a neperiodicky bola spolueditorom niekoľkých čísel Študijných zvestí AÚ SAV, ale doteraz sa nerealizovala základná požiadavka založiť vlastný časopis, ktorý by okolo seba združoval celú archeologickú obec na Slovensku, vytváral priestor na diskusiu a stal sa platformou pre zvyšovanie odbornej úrovne a informovanosti členstva. V minulosti to boli hlavne administratívne a finančné bariéry, ktoré vydávanie časopisu stále oddaľovali. Preto po prekonzultovaní tohto problému s vedením Archeologickeho ústavu SAV v Nitre sme s vďakou prijali jeho porozumenie a ponuku dvakrát ročne vydávať v Reprografickom stredisku AÚ SAV Informátora SAS a od budúceho roka neperiodicky aj suplementy, ktoré by mali dotvárať odborný profil nášho informačného média.

V informačnej časti nášho časopisu budeme členov oboznamovať s prácou výboru, komisií, sekcií a pobočiek SAS, s činnosťou, ktorú vyvíja Česká archeologická spoločnosť pri ČSAV a strešný orgán - Československá společnosť archeologickej pri ČSAV, upozorňovať na sympóziá, konferencie, zjazdy archeologických a príbuzných vedeckých inštitúcií, informovať o prednáškach domácich aj zahraničných bádateľov, o výstavách a výskumoch, o štúdiu archeológie na vysokých školách, diplomových prácach, kandidátskych a doktorských dizertáciách, o nových periodikách a iných publikáciách, o stave členskej základne atď. Radi by sme viedli stálu rubriku o činnosti jednotlivých múzeí a inštitúcií, ktoré podporujú rozvíjanie archeologickej práce hlavne v oblasti regionálneho výskumu. Jedným z cieľov našej spoločnosti je aj nadviazanie spolupráce so zahraničnými archeologickými, prípadne ďalšími vedeckými spoločnosťami, tiež podpora členov SAS pri realizácii zahraničných študijných pobytov - o tom všetkom by mal Informátor SAS referovať.

V odbornej časti časopisu /suplementy/ chceme podľa osvedčeného vzoru Zpráv ČSSA pri ČSAV postupne publikovať súpisu zbierok, výsledky regionálnych prieskumov a výskumov a ďalšie odborné príspevky spracované v predchádzajúcich rokoch v rámci vedeckovýskumnej činnosti a archivované vo fondech Slovenskej ar-

cheologickej spoločnosti pri SAV, takisto nové práce, súpisy i teoretické štúdie, ktoré budú vyplývať z potrieb spoločnosti. Práve táto zložka časopisu by sa v budúcnosti mala stať nosnou a určovať jeho charakter, žiaľ, práve ona je najviac závislá od finančných prostriedkov.

Vykročili sme na vlastnú cestu, je to však len začiatok. Ďalší vývoj i obsahová náplň časopisu a v neposlednej miere aj jeho formálna stránka budú závisieť od mnohých objektívnych faktorov, ale aj od dobrej súčinnosti redakcie Informátora SAS s členskou bázou. S nádejou však hľadíme do budúcnosti a veríme, že spoločným úsilím sa podarí prekonať fažkosti, ak sa vyskytnú, a vytvoriť časopis, ktorý bude Slovenskú archeologickú spoločnosť pri SAV dôstojne reprezentovať a uspokojať odborníkov, amatérskych záujemcov a možno aj širšiu verejnosť.

Darina Bialeková

PRÍPRAVA NOVÝCH STANOV

Výbor Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV predkladá širokej archeologickej verejnosti na posúdenie a diskusiu návrh nových stanov SAS. Návrh vypracovala komisia pre prípravu nových stanov, konštituovaná 17. mája 1990 v zložení: PhDr. Z. Farkaš /predseda/, prom. hist. J. Hečková, CSc., PhDr. P. Múdry, PhDr. E. Krekovič, CSc., PhDr. K. Kuzmová. Prijatie stanov bude na programe valného zhromaždenia 28. novembra 1990 v Nitre. Na tomto zhromaždení môžete k nim v rámci diskusie zaujať stanovisko a predložiť návrhy na ich úpravu či doplnenie.

Stanovy Slovenskej archeologickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied /návrh/

§ 1

1. Slovenská archeologická spoločnosť /ďalej len Spoločnosť/ je dobrovoľná výberová nepolitická organizácia profesionálnych a amatérskych pracovníkov združených k spoločnej činnosti v odbore archeológie.
2. Spoločnosť vyvíja svoju činnosť pri Slovenskej akadémii vied /ďalej len SAV/.
3. Spoločnosť pôsobí na území Slovenskej republiky.
4. Sídлом Spoločnosti je Nitra.
5. Spoločnosť je samostatným právnym subjektom.

§ 2

Poslanie, ciele, úlohy a formy pôsobenia

Poslaním Spoločnosti je:

1. podnecovať a rozvíjať vedeckú, výskumnú a vedecko-popularizačnú činnosť v odbore archeológie a pomáhať pri záchrane a ochrane archeologických nálezov a nálezisk;
2. poskytovať svojim členom pomoc pri odbornej a vedeckej práci a ochraňovať ich profesionálne záujmy:
 - a/ zastupovať profesionálne záujmy svojich členov vo vzťahu k štátnym a iným inštitúciám;

- b/ registrovať voľné miesta v odbore a pomáhať nezamestnaným archeológom;
c/ podieľať sa na koordinácii vedeckovýskumného programu na Slovensku;
3. dbať o dodržiavanie zásad etiky vedeckej práce.

§ 3

Formy činnosti

1. Spoločnosť usporadúva vedecké podujatia /konferencie, semináre, prednášky, komisie, diskusie a pod./.
2. Spoločnosť rozvíja vlastnú edičnú a publikačnú činnosť.
3. Výbor Spoločnosti oceňuje publikačnú, prednáškovú, výstavnú a prieskumnú činnosť.
4. Spoločnosť spolupracuje s rôznymi inštitúciami a spoločnosťami, ktoré môžu napomôcť rozvoju disciplíny, a to s domácimi aj zahraničnými.
5. Spoločnosť spolupracuje s inými archeologickými spoločnosťami u nás i v zahraničí.

§ 4

Členstvo

1. Spoločnosť má riadnych, čestných a kolektívnych členov.
2. Riadnym členom sa môže stať:
 - a/ archeológ alebo iný pracovník pôsobiaci v odbore archeológie /konzervátor, technik a pod./;
 - b/ záujemca o archeológiu po odporučení dvoch riadnych členov.
3. Čestným členom SAS sa môže stať významný vedecký pracovník alebo iná osoba, ktorá sa mimoriadne zaslúžila o rozvoj archeológie. Čestné členstvo udeľuje valné zhromaždenie na návrh výboru.
4. Kolektívnym členom Spoločnosti sa môže stať organizácia či združenie, ktoré zastupuje jeden nimi poverený reprezentant.
5. Riadne a kolektívne členstvo sa datuje odo dňa schválenia prihlášky výborom.

§ 5

Práva a povinnosti členov

Člen Spoločnosti má právo:

1. voliť a byť volený do všetkých orgánov Spoločnosti;
2. byť informovaný o činnosti Spoločnosti a všetkých jej podujatiach, ako aj zúčastňovať sa tejto činnosti a podujatí, podávať návrhy a podnety na ďalšiu činnosť;
3. obrátiť sa na Spoločnosť pri riešení problémov profesionálneho uplatnenia;
4. prednostne získavať časopisy a publikácie, ktoré Spoločnosť vydáva alebo inak zabezpečuje.

Člen Spoločnosti je povinný:

1. zachovávať stanovy Spoločnosti a plniť platné rozhodnutia jej orgánov;
2. v oblasti vedeckovýskumnnej činnosti dodržiavať platné zákony a smernice súvisiace s ochranou archeologických pamiatok a dodržiavať etiku vedeckého bádania;
3. platiť členské príspevky.

§ 6

Zánik členstva

1. Členstvo v Spoločnosti zaniká úmrtím člena, jeho vystúpením, vylúčením alebo zrušením čestného členstva.
2. Riadný alebo kolektívny člen môže byť vylúčený:
 - a/ ak jeho činnosť alebo konanie je v rozpore s etikou a povinnosťami člena určenými stanovami;
 - b/ ak nezaplatil členské príspevky za obdobie dlhšie ako dva roky.
3. O vylúčení riadneho alebo kolektívneho člena a zrušení čestného členstva rozhoduje valné zhromaždenie na základe zdôvodneného návrhu výboru Spoločnosti.

§ 7

Orgány

1. Vedúcimi orgánmi Spoločnosti pre všetky úseky jej činnosti sú:
 - a/ valné zhromaždenie;
 - b/ výbor;
 - c/ predsedníctvo.
2. Kontrolným orgánom Spoločnosti pre hospodársku činnosť sú jej revízori. Revízori nesmú byť členmi iných orgánov Spoločnosti.

§ 8

Valné zhromaždenie

1. Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom Spoločnosti. Riadne valné zhromaždenie zvoláva výbor raz do roka. Mimoriadne valné zhromaždenie zvoláva výbor z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť aspoň jednej tretiny riadnych členov, a to najneskôr do jedného mesiaca po predložení žiadosti. Zúčastniť sa na valnom zhromaždení má právo každý člen Spoločnosti.
2. Do právomoci valného zhromaždenia patrí:
 - a/ schvaľovať, upravovať a meniť stanovy Spoločnosti;
 - b/ uznášať sa na zásadných hospodárskych opatreniach a určovať výšku členských príspevkov;
 - c/ schvaľovať správy odstupujúceho výboru a revízorov;
 - d/ tajným hlasovaním voliť a odvolávať členov výboru a revízorov; počet navrhovaných kandidátov musí aspoň dvojnásobne prevyšovať počet volených členov; predložená kandidátka môže byť doplnená valným zhromaždením o ďalších kandidátov;
 - e/ rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiu výboru;
 - f/ voliť na návrh výboru čestných členov;
 - g/ uznášať sa o zrušení Spoločnosti.
3. Valné zhromaždenie je schopné uznášania, ak je prítomná najmenej polovica riadnych členov. Ak sa v stanovený čas nedostaví potrebný počet riadnych členov, môže výbor v najmenej trojpätnovom zložení upustiť od tejto podmienky.
4. Za prijaté uznesenie musí hlasovať nadpolovičná väčšina prítomných členov. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu.

§ 9

Výbor

1. Výbor je výkonným orgánom valného zhromaždenia, riadi činnosť Spoločnosti v období medzi valnými zhromaždeniami.
2. Výbor sa skladá z predsedu, podpredsedu, tajomníka, hospodára a členov. Volí sa na dobu troch rokov.
3. Do výboru môže byť zvolený člen Spoločnosti najviac na dve volebné obdobia za sebou.
4. Schôdze výboru Spoločnosti zvoláva predseba podľa potreby, najmenej však tri razy do roka, okrem toho tiež najneskoršie do dvoch týždňov po požiadani aspoň jednej tretiny členov výboru SAS.
5. Výbor je schopný uznášať sa za prítomnosti aspoň polovice svojich členov. Pri rovnosti hlasov je rozhodujúcim hlas predsebu.
6. Výbor je povinný prerokovať návrhy a podnety členov a odpovedať na ne.

§ 10

Predsedníctvo výboru

1. Výkonným orgánom výboru je predsedníctvo, ktoré riadi Spoločnosť v období medzi schôdzami výboru.
2. Predsedníctvo tvoria: predseba, podpredseba, tajomník, hospodár a ďalší traja členovia výboru.
3. Činnosť predsedníctva riadi predseba, ktorý podľa potreby zvoláva schôdze a predsedá im. Predsebu počas jeho neprítomnosti zastupuje podpredseba alebo tajomník Spoločnosti.

§ 11

Revízori

1. Dozor nad hospodárskou činnosťou Spoločnosti, pokiaľ táto funkcia spadá do kompetencie výboru, vykonávajú revízori.
2. Revízorov volí valné zhromaždenie z členov Spoločnosti na funkčné obdobie totožné s funkčným obdobím výboru.
3. Revízori sa môžu na zasadanie orgánov Spoločnosti zúčastňovať s hlasom poradným.
4. Revízori podávajú o svojej činnosti správy výboru a valnému zhromaždeniu.

§ 12

Pobočky

1. V miestach, kde sú na to potrebné predpoklady, môžu členovia Spoločnosti po schválení výborom schváliť založenie pobočky Spoločnosti.
2. Organizáciu a právomoc pobočiek určí výbor Spoločnosti.

§ 13

Komisie a odborné skupiny

1. Spoločnosť môže vytvárať komisie alebo odborné skupiny, do ktorých sa členovia združujú podľa svojich záujmov a špecializácie.
2. Organizáciu komisií a odborných skupín, ako aj spôsob ich činnosti schvaluje výbor Spoločnosti.

§ 14

Hmotné prostriedky na plnenie úloh

Hmotné prostriedky na činnosť Spoločnosti tvoria členské príspevky, príjmy z vlastnej činnosti, dotácie od SAV a iných inštitúcií a dary. Spoločnosť predkladá orgánom SAV výročnú správu o činnosti a hospodárení.

§ 15

Hospodárenie a správa majetku

1. Výbor zostaví koncom každého roka plán činnosti a na jeho podklade finančný rozpočet na budúci rok. Okrem toho začiatkom každého roku zostaví účtovnú uzávierku za uplynulý rok a predloží ju príslušným orgánom SAV.
2. Za majetok Spoločnosti zodpovedá výbor, ktorý správou majetku poverí hospodára.

§ 16

Zastupovanie

1. V mene Spoločnosti rokujú a podľa týchto stanov podpisujú: predseda, podpredseda, tajomník a hospodár tak, že k názvu Spoločnosti pripoja svoj podpis a označenie funkcie. Vo veciach hospodársko-finančných sa vyžadujú podpisy najmenej dvoch oprávnených osôb.
2. Výbor môže splnomocniť svojich jednotlivých členov, aby v rozsahu, ktorý určí, zastupovali Spoločnosť a rokovali v jej mene.

§ 17

Záverečné ustanovenie

Stanovy Spoločnosti nadobúdajú účinnosť dňom ich schválenia valným zhromaždením.

ZLOŽENIE PREDSEDNÍCTVA VÝBORU, ČLENOV VÝBORU A REVÍZNEJ KOMISIE, zvolených na mimoriadnom valnom zhromaždení 25. 4. 1990 a v doplnovacích voľbách 17. 5. 1990.

P r e d s e d n í c t v o

1. PhDr. Darina Bialeková, CSc. - predsedníčka
2. PhDr. Zdeněk Farkaš - podpredseda
3. PhDr. Klára Kuzmová - vedecká tajomníčka
4. PhDr. Gertrúda Březinová - hospodárka
5. PhDr. Jozef Hoššo - člen
6. PhDr. Václav Hanuliak - člen
7. PhDr. Jozef Labuda - člen

Č l e n o v i a v ý b o r u

8. PhDr. Michal Slivka
9. PhDr. Pavol Mačala
10. PhDr. Mária Lamiová, CSc.
11. prom. hist. Jana Hečková, CSc.
12. PhDr. Eduard Krekovič, CSc.
13. PhDr. Juraj Bartík
14. PhDr. Egon Wiedermann

15. prom. hist. Jozef Ižof
16. prom. hist. Jozef Moravčík
17. PhDr. Marta Mácelová
18. PhDr. Peter Múdry
19. prom. hist. Štefánia Tóthová

Náhradní členovia výboru

20. František Javorský
21. PhDr. Lídia Gačková
22. PhDr. Klára Mészárosová
23. PhDr. Alexander Trugly

Revízna komisia

1. prom. hist. Pavel Žebrák - predseda
2. PhDr. Peter Roth - člen
3. PhDr. Peter Baxa - člen.

PREDNÁŠKOVÁ ČINNOSŤ V ROKU 1990

Členovia Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV a pozvaní zahraniční hostia predniesli tieto prednášky:

- AMBROS, C.: Význam a úlohy archeozoológie pre archeológiu
BÁTORA, J.: Pohrebisko a sídlisko ludanickej skupiny v Jelšovciach
Výskum pohrebiska zo staršej doby bronzovej v Jelšovciach
Počiatky doby bronzovej na Slovensku
BIALEKOVÁ, D.: K niektorým trendom a metodike sídliskového výskumu
FURMÁNEK, V.: Radzovce - osada ľudu popolnicových polí
GEDIGA, B.: Otázky organizácie vedeckej práce a archeologických spoločností
v Poľsku
HRUBEC, I.: Nitra a jej hrad v priebehu tisícročia
KAMINSKÁ, Ľ.: Výskum stredopaleolitickej lokality v Hörke-Ondreji
MASSON, V. M.: Fenomén včasných komplexných spoločenstiev v historii
OŽDÁNI, O.: Prehľad slovanského osídlenia na území Slovenska a etnogenéza Slovákov
PALÁGYI, S.: Die Ausgrabung und Rekonstruktion der römischen Villa in Baláca
PATAY, P.: Výskum eneolitického sídliska v polohe Tiszaluc-Sarkad
STAŠŠÍKOVÁ, D.: Výsledky archeologického výskumu v Borovciach
ZÁBOJNÍK, J.: Avari a Slovensko. Riešenie problematiky obdobia avarského kaganátu novými metódami.

KRONIKA

Bla hoželáme

Životné jubileá v r. 1990 oslavili a oslávia títo naši členovia:

- 85 rokov Ferdinand Blahuta
80 rokov Alexander Kecskes, Ján Nettich
75 rokov Vendelín Jankovič
70 rokov Eduard Bartoševský, Július Rajček
60 rokov Ján Kmeť, Jozef Krátky, Vincent Sedlák, Anton Semeš.

Odišli z našich radov

Ernest Opluštíl vo veku 92 rokov, Jana Zacharová vo veku 67 rokov.

Pribudli do našich radov

Igor Bazovský, Kamila Čverdeľová, Róbert Daňo, Miriam Griačová, Ing. Elena Hunková, Bohumil Juhás, Eva Kaliská, Miroslav Karlík, Slavomír Katkin, Jana Kováčiková, Branislav Lavečka, Ladislav Magyar, Róbert Malček, Pavol Mišenko, Viktor Musil, Simonne Ortová, Tibor Pálinská, Eva Pavlovičová, Soňa Pliešovská, Eva Prešinská, Branislav Resutík, Jana Ružičková, Zuzana Samková, Michaela Schmucková, Marián Soják, Ľubomíra Strážovská, Peter Ušiak, Ľubica Veľasová, Martina Vranková, Igor Žundiak.

ZJAZD SLOVENSKÝCH ARCHEOLOGOV

Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV organizuje Zjazd slovenských archeológov, ktorý sa uskutoční v dňoch 25.-27. februára 1991 v Dome vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach. Predmetom rokovania budú najnovšie výsledky archeologického bádania na Slovensku /krátke informatívne prednášky o výskumoch, panelová diskusia/. Počet účastníkov je obmedzený kapacitou zariadenia /80-90 miest/. Náklady budú účastníci hraditi formou vložného. Záväzné prihlášky dostanú členovia po spresnení organizačných podmienok.

SPOLUPRÁCA SO ZAHRANIČÍM

Dňa 25. októbra 1990 predniesla v Archeologicom ústave SAV na pozvanie Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV dr. Sylvia Palágyi /Bakonyi Múzeum, Veszprém/ prednášku o výskume a rekonštrukcii rímskej vily na lokalite Baláca. Pri tejto príležitosti odovzdala prednášateľka - tajomníčka Maďarskej archeologickej spoločnosti /Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társzulat/ zástupcom SAS pri SAV pozdrav predsedu tejto spoločnosti dr. J. Fitza, informovala o jej činnosti a reálnych možnostiach spolupráce oboch vedeckých spoločností /prednášková činnosť, účasť na vedeckých podujatiach, odborných exkurziách a pod./.

INFORMÁCIA O KNIŽNICI SAS

Členovia Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV majú možnosť študovať časopisy, monografie, ale aj práce napísané v rámci vedeckovýskumnnej činnosti SAS v internej knižnici, ktorá sa nachádza v Archeologicom ústave SAV na hrade v Nitre. K dispozícii je systematicky vedený katalóg s presným bibliografickým opisom, zoradený abecedne podľa autorov. Knižných jednotiek je 819, vedeckovýskumných prác 133.

Vydáva Slovenská archeologická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied ako internú tlač v Reprografickom stredisku Archeologickeho ústavu SAV v Nitre. Zodpovedná redaktorka: PhDr. D. Bialeková, CSc. Výkonná redaktorka: H. Bublová. Redakčná rada: PhDr. D. Čaplovič, CSc., PhDr. Z. Farkaš, PhDr. K. Kuzmová, PhDr. M. Salaš. /Na embléme pintadera zo 6. stor. pred n. l. zo Smoleníc. Návrh a grafické stvárnenie J. Maretová./